

ИСЛОМ КАРИМОВ

**ТИНЧЛИК УЧУН
КУРАШМОҚ
КЕРАК**

ТОШКЕНТ - "ЎЗБЕКИСТОН" - 2001

66.3(5У)
К 25

Каримов Ислом
К 25 Тинчлик учун курашмоқ керак. “Ўзбекистон” — 2001. 47 бет.
ISBN 5-640-03003-8

ББК 66.3(5У)

К $\frac{080-4000000-124}{М 351 (04) 2001}$ 2001

© “ЎЗБЕКИСТОН” нашриёти, 2001 й.

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ
ОММАВИЙ АХБОРОТ
ВОСИТАЛАРИ УЧУН
БАЁНОТИ**

Шу йил 11 сентябрь куни Америка Қўшма Штатларида содир этилган террорчилик ҳаракатлари оқибатида минтақамизда кескин вазият вужудга келди. Шу муносабат билан кейинги вақтда террорчи тўдалар уя қуриб олган Афғонистон ва унинг атрофида бўлаётган воқеалар тўғрисида оммавий ахборот воситаларида турли хабарлар берилмоқда.

Уларда асосли маълумотлар билан бир қаторда жуда кўп уйдирмалар, ўйлаб чиқарилган сохта гаплар, бирёқлама қарашлар ҳам кўзга ташланмоқда. Бунга, аввало, ҳар қайси давлат, ҳар қайси сиёсий кучнинг ахборот майдонида ўз манфаатини кўзлаб ҳаракат қилаётгани сабаб бўлмоқда.

Агар бу борада Россия телевидениеси ва оммавий ахборот воситалари тарқатаётган хабарларга қулоқ соладиган бўлсак, Ўзбекистон Америка Қўшма

Штатлари ва Фарб давлатларининг ку-ролли кучларига ўз ҳудудидан жой бер-ди, эртага бу ҳарбий қисмлар ана шу ба-залардан ҳаракат бошлаб, Афғонистонга ҳужум қилади, деган гапларни эшитиши-миз мумкин.

Куни кеча баъзи хорижий ахборот во-ситаларида Америка Қўшма Штатлари-нинг тоғли ҳудудларда жанг қиладиган 10-ўқчи дивизияси қисмлари Ўзбекистон ҳудудига жойлаштирилди ва уларнинг асо-сий мақсади Афғонистонга бостириб ки-риш, деган хабарлар тарқатилди. Ҳатто айрим оммавий ахборот воситалари ком-пьютерлар ёрдамида ишланган суратлар-ни намоиш этиб, уларни гўёки Ўзбе-кистоннинг аэродромлари деб кўрса-тишга уринишмоқда.

Айниқса, Америка Қўшма Штатла-ри мудофаа вазири Дональд Рамсфелд-нинг Ўзбекистонга келиши муносабати билан хорижий матбуот воситаларида бир қанча тахминлар ва ғаразли уйдир-малар пайдо бўлди.

Тарқатилаётган аксарият хабарларда, кўпинча бўҳтондан иборат бўлган ахбо-рот ва тахминларда, Америка Қўшма Штатлари мудофаа вазирининг Миср,

Уммон ва Саудия Қироллиги қаторида Ўзбекистонга ҳам ташриф буюришини худдики бизнинг орамизда пинҳона тузилаётган қандайдир шартномаларнинг далили деб кўрсатишга уринмоқдалар.

Америка Қўшма Штатлари Президенти ва Буюк Британия Бош вазирининг Ўзбекистон Президенти билан телефон орқали бўлган мулоқотларини мана шу маъно-мазмунда талқин қилинаётгани ҳам бунинг исботидир.

Савол туғилади: бундай информация хуруж ва уйдирмаларни тарқатишдан кўзда тутилган мақсад нима?

Биринчидан, бу ҳолни бизни кўролмайдиган, мустақил сиёсатимизни, ўзимизни ўз кучимиз билан ҳимоя қилиш йўлидаги ҳаракатларимизни қабул қила олмайдиган, ҳанузгача бизга эскича кўз билан қараётган, Ўзбекистоннинг халқаро майдонда обрўи ортиб бораётганини кўриб кайфияти бузилаётган кучларнинг ғаразли интилиши, деб баҳолаш керак.

Иккинчидан, бундай информация хуруж замирида мана шу минтақада жойлашган давлатларнинг орасини бузиш, уларни бир-бирига қарама-қарши

қўйиш ва ўзаро ишончини йўқотиш мақсадида қилинаётган ифвогарлик ҳаракатларининг намойишини кўриш мумкин.

Энг ёмони, бу уйдирмалардан кўзланган пинҳоний мақсад — минтақамизда яшаётган турли миллат ва динга мансуб одамларни таҳликага солиш, уларнинг юрагида гулгула ва ваҳима туғдириш, эртанги кунга бўлган ишончини йўқотишдан иборат.

Ҳақиқатан ҳам, одам ҳар куни мана шундай уйдирмаларни эшитаверса, беихтиёр хавотир ва ташвишга тушиши, ўзига ўзи тинчлигимиз, болаларимизнинг эртанги тақдири нима бўлади, деб савол бериши, безовта бўлиши — бу ҳам табиий бир ҳол.

Ачинарлиси шундаки, бизнинг матбуот ва телевидениемиз бу масала бўйича халқимизга ўз вақтида зарур ахборот ва тушунтириш беролмаяпти, оқибатда жамоатчилигимиз хорижий оммавий ахборот воситалари орқали тарқатилаётган маълумотларнинг ҳақиқий ёки сохталигини ажратишга қийналмоқда.

Матбуотимиз бундай мураккаб ҳолатларда ҳали тажрибаси етишмаслигини кўрсатмоқда.

Учинчидан, бу информатсион хуруж ташкилотчилари хоҳлайдими, йўқми, аввало, ўзининг мафкуравий ва худбинлик манфаатларини кўзлаб терроризмга, XXI аср вабоси бўлмиш бу бало-қазога қарши кураш йўлида бирлашаётган кучларни, одамларни йўлдан оғдириш, уларнинг орасига нифоқ солиш, бири-бирига нисбатан шубҳа туғдиришга уринмоқда.

Тўртинчидан, бугун яна шу нарса аён бўлмоқдаки, баъзи бир давлатлар ва сиёсий кучлар террорчи гуруҳларга, умуман терроризмга қарши курашиш ҳаракатига қўшилиш ҳақида ҳамда ўзининг бутун имконият ва кучларини сафарбар қилишга тайёр эканини кўпроқ сўзда ва баландпарвоз баёнотларда билдирмоқдалар. Амалда эса, афсуски, бу ўта муҳим, барча халқлар ва минтақаларнинг ҳаёт-мамотини ҳал қилувчи масала атрофида сиёсий ўйинларга ва савдоларга берилиб кетмоқдалар.

Очиқ айтадиган бўлсак, айрим сиёсатчилар ва давлат арбобларининг ташвиши бошқа масала ечими билан банд. Яъни эртага Афғонистонда ҳокимият тепасига келадиган янги ҳукуматда қан-

дай кучлар ва қайси давлатларнинг таъсири кўпроқ бўлади, деган саволлар, ташвишлар билан овора.

Албатта, ҳаммамиз тушунамизки, Америка Қўшма Штатларида содир этилган ваҳшиёна, мудҳиш террорчилик ҳужумларидан кейин дунёдаги вазият кескин ўзгариб бормоқда.

Америка ҳукумати терроризмни тағтомири билан йўқ қилиш, дунёнинг қайси бурчагида бўлмасин, бундай кучларни қўллаб-қувватлаётган, уларни маблағ, қурол-яроғ, бузғунчи мафкура билан таъминлаётган, қўпоровчилик, босқинчилик ҳаракатларини амалга ошириш учун жойларга жўнатаётган ёвуз ниятли марказларга қарши аёвсиз кураш эълон қилди.

Бутун барчамизга оддий бир ҳақиқат аён бўлиши керак: бутун инсониятга катта таҳдид солиб турган бу иллатга барҳам бериш борасидаги курашдан ҳеч ким, ҳеч қайси давлат четда қолмаслиги табиий.

Жаҳондаги 100 дан ортиқ давлатнинг мазкур масала бўйича ўз фикри ва қатъий позициясини баён қилгани ҳам бу ҳақиқатни тасдиқлайди.

Бугун терроризмга қарши ташкил қилинаётган коалиция сафига, ўзининг сиёсий тузуми ва қарашларидан қатъи назар, турли давлатлар, шу жумладан барча етакчи араб ва мусулмон мамлакатлари қўшилаётгани эътиборга сазовордир.

Бундай кучлар ва давлатларни бирлаштираётган халқаро ҳамжамиятнинг қатъиятлиги тобора мустаҳкамланиб, бу кураш, бу ҳаракат охиригача олиб борилишига ҳеч қандай шубҳа қолмаяпти.

Қудратли давлатлар, хусусан, Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия раҳбарлари бу кураш асло ислом давлатларига, ислом динига, Афғонистон халқи ёки “Толибон” ҳаракатига қарши қаратилмаганини, унинг асл мақсади мудҳиш террор машинасини бутун дунёда йўқ қилишдан иборат эканини алоҳида таъкидламоқда.

Улар бизнинг мақсадимиз миллионлаб бегуноҳ инсонларнинг бошига кулфат солаётган террор балосини жамият ҳаётидан, дунё халқлари ҳаётидан ўчириб ташлашдан иборат, деб такрор-такрор айтмоқда.

Кунни кеча Америка Қўшма Штатлари Президенти томонидан имзоланган фармон бўйича фақатгина Афғонистоннинг жафокаш халқига моддий, аввало, озиқ-овқат ёрдами кўрсатиш мақсадида 320 миллион доллар ажратилаётганининг ўзи терроризмга қарши бошланаётган кураш афғон халқига, унинг манфаатига қарши эмаслигининг яққол намоёни деб қабул қилишга асос бўлади.

Албатта, барчани қизиқтираётган масала — бу воқеаларга Ўзбекистоннинг муносабати қандай, бу курашда Ўзбекистоннинг ўрни ва ҳиссаси нимадан иборат бўлади, деган савол бўлиши табиийдир.

Аввало, шунни айтишим керакки, терроризмнинг даҳшатли оқибатларини Ўзбекистон халқи, бу ерда яшаётган инсонлар бевосита ўз ҳаёти, ўз тақдири мисолида яхши билади. Агар 11 сентябрь воқеалари кўп давлатлар ва халқларнинг кўзини очиб берган бўлса, биз терроризм деган разил кучнинг даҳшатли башараси билан ўз ҳаётимизда олдинроқ дуч келганмиз.

Халқимиз терроризмдан қанча жафо чеккани, ўн гулидан бир гули очилма-

ган, ҳаётдан орзу-умиди кўп бўлган не-не навқирон ёшларимиз ҳалок бўлганини биз унутишимиз мумкинми?

Андижон ва Наманган вилоятида жангари тўдалар содир этган қотилликларни унутиб бўладими?

Ёки кейинги икки-уч йил мобайнида чегарамиздан ўтиб, Сурхондарё ва Тошкент вилоятининг тоғли ҳудудларига бостириб кирган террорчи гуруҳларнинг кўпорувчилик ҳаракатларини, уларнинг ойлар давомида халқимизнинг тинч ҳаётини безовта қилганини, қанча-қанча бегуноҳ одамларимизнинг умрига зомин бўлганини эсдан чиқара оламизми?

Бу босқинчи тўдаларнинг асосий даромад манбаларидан бири бўлган наркотик моддалар туфайли бутун дунёда минг-минглаб ёш инсонларнинг умри хазон бўлаётганига бефарқ қараб бўладими?

Биз, одатда, аҳолининг тинч-осойишта ҳаётини, оналар, аёлларимиз ва болаларимизни асраб-авайлаш мақсадида мана шундай жангари тўдалар, уларнинг қабих кирдикорлари билан боғлиқ кўп маълумотларни доим ҳам ошкор этолмаймиз.

Лекин мен фақатгина бугун эмас, олдиндан ҳам — давлат раҳбари бўлганимдан бери ҳамюртларимизга қарата, эй, ватандошларим, огоҳ бўлинглар, терроризм хатари, бу қора куч бошимизда бало-қазо бўлиб, ўзининг манфур ниятларига етиш учун қуроли ва куч тўплаб, ханжарини ишга солишга ҳарлаҳзада шай турибди, деб даъват этиб келганимни, бу даҳшатли куч остонамиз олдида гурганини бугун ҳам такрор-такрор айтишни ўз бурчим деб билман.

Модомики, ён-атрофимизда мана шундай хавф-хатар мавжуд экан, биз Ватанамиз мустақиллигини, халқимизнинг омонлигини сақлаш учун барча зарур чораларни кўраётганимизни ҳам айтиб ўтмоқчиман.

Биз бу йил ёз ойларида Сариосиёда қуроли кучларимизнинг ҳарбий машқларини ўтказдик. Чунки бугун сарҳадларимизда, тун зулматидан фойдаланиб, бизга пинҳона зарба бериш ниятида изғиб юрган ёвуз кучлар борлигидан хабардормиз.

Бугун “Толибон” биқинидан паноҳ топиб, Мозори Шариф ёки Тоҳарда,

Қундуз ёки Кобулда, Қандаҳор ёки Шибирғонда бўладими, ҳарбий лагерларда одамқушликни касб қилиб, Ҳайратон кўпригининг нариги томонида бизга ўзининг жирканч башарасини кўрсатиб, тиш қайраб турган ана шундай террорчи газандаларнинг уяси борлиги биз учун сир эмас.

Ашаддий террорчи Жума Намангоний “Толибон” армиясининг кўмондонларидан бири бўлиб юргани, Шимолий Афғонистон иттифоқига қарши уруш олиб бораётган кучлар таркибида Урта Осиёдан чиққан 400 та жангари иштирок этаётгани ҳам кўп нарсани англамайдимиз?

Шулардан хулоса қилиб айтсак, Ўзбекистонни ўз танлаган йўлидан қайтариш, халқимизнинг тинч-осойишта ҳаётини издан чиқаришни ўзининг асосий мақсади қилиб олган бу мудҳиш кучларнинг хатти-ҳаракатлари уларнинг орқасида турган экстремистик марказлар томонидан берилаётган ёрдамга боғлиқ экани бизга яхши аён.

Ўзимизга бир тасаввур қилиб кўрайлик. Эртага Афғонистонда мана шу ёвуз кучлар устун келса, улар Ўзбекистонга

хужум қилиши ҳақида кимда қандай шубҳа бўлиши мумкин?

Бу савол шу муқаддас заминимизда яшаётган ҳар бир инсон олдида кўндаланг бўлиши ва ҳар бир одам унга ўз ақлини ишлатиб, виждонан жавоб бериши керак.

Мана энди фараз қилайлик: эртага юртимизга қарши босқинчилик хуружи бошланса, биз бу бало-қазони бартараф этиш учун кимдан, қаердан кўмак ва ҳимоя топишимиз мумкин?

Ҳеч шубҳасиз, биз аввало, ўз кучимизга, ўз Куролли Кучларимизга, халқимизнинг иймон-эътиқоди ва қатъиятига суюнишимиз даркор. Бугун мен Президент сифатида халқимизнинг очиқ чеҳрасига қараб, ҳаммамизга дахлдор бўлган ана шу ҳақиқатни такрор айтмоқчиман: биз энг аввало, ўз кучимизга таянишимиз керак.

Лекин бизга қарши бўлган террорчи тўдалар орқасида катта имкониятлар, катта куч ва маблағга эга бўлган марказлар турса, баъзи давлатлар уларга пинҳона ёрдам кўрсатса, бу оқим ҳеч тўхтамас, бундай уюшган ваҳший куч-

ларга биз бир ўзимиз қарши туришимиз оғир бўлмайдими?

Ўзингиз ўйланг, қачонгача бу офатга ёлғиз ўзимиз қарши туришимиз мумкин?

Бунинг устига, оғир бўлса ҳам айтаман, қачонгача бундай ёвуз таҳдид остонамиз олдида, бошимиз устида балоқазо бўлиб туради? Бу кураш йўлида яна қанча қурбон беришимиз керак? Халқимиз учун эркин ва фаровон ҳаёт қуришга қаратилиши лозим бўлган яна қанча қанча маблағ ва ресурсларимизни ана шу курашга сарфлашимиз лозим?

Бу саволлар табиий, албатта.

Шунинг учун ҳам халқаро терроризмга қарши курашда қатъият билдираётган, бу йўлда собитлик билан ҳаракат қилаётган давлатлар сафига қўшилишимиз, хавфсизлик, чегараларимиз дахлсизлиги борасида уларнинг кафолатини олишимиз, кўмагига таянишимиз зарурлиги барчамиз учун аён бўлиши керак.

Ёки дунё ҳамжамияти, жаҳондаги барча соғлом кучлар бу разил оқимга қарши курашаётган, терроризмни тағтомири билан қўпориб ташлашга тайёр

эканини билдираётган бир пайтда, Ўзбекистон, йўқ, бу бизнинг ишимиз эмас, бизни тинч қўйинг, деган сиёсат билан чиқса, жаҳон майдонида бошқалар буни қандай тушунади?

Яъни, биз — терроризм офатидан энг катта зарар кўраётган, унинг тобора кучайиб, доимий хавфга айланиб бораётган мудҳиш таъсирини ўз ҳаётида сезиб яшаётган мамлакат сифатида бу балоқазога қарши кураш эълон қилган дунё ҳамжамияти, қудратли давлатлар билан бирга бўлишимиз табиий ҳол эмасми?

Акс ҳолда, вақти келиб, биз халқаро терроризм қаршисида, Ўзбекистондан қочган жиноятчи кимсалар ва уларнинг ортидаги экстремистик марказлардан куч олаётган ҳаракатлар қаршисида ёлғиз бўлиб қолмаймизми? Ва бундай пайтда ким бизнинг овозимизга, даъватимизга қулоқ солади?

Бу ҳам биз жавоб топишимиз шарт бўлган мураккаб савол.

Икки-уч йилдирки, халқимиз террорчи газандаларнинг жабрини тортиб келяпти, уларга қарши курашда қанча фарзандларимиз қурбон бўлди. Мана шундай оғир дамларда ким бизга ёрдам

беряпти? Ёрдам у ёқда турсин, ўзини “Ўзбекистон исломий ҳаракати” деб атайдиган босқинчи тўда билан сиёсий “ўйин” қилаётган айрим катта давлатлар ва кучлар пайдо бўлганини ҳам кўриб турибмиз.

Ҳозир бу ҳақда гапириб ўтиришнинг ўрни эмас, лекин ҳақиқий вазият, ҳақиқий аҳвол шундай.

Бугун мен Америка Қўшма Штатлари раҳбарияти, бу давлатнинг расмий вакиллари билан халқаро террорчиликка қарши биргаликда курашиш бўйича музокаралар олиб бораётганимиз ҳақида очиқ маълумот беришим керак.

Ҳақиқатан ҳам, ҳозирги кунда шундай мулоқотлар бўляпти. Буни ҳеч ким инкор этмайди. Лекин ҳали бу масалада бирон-бир ҳужжат имзолангани йўқ.

Ҳозирги кунда ана шундай ҳамкорликка асос бўладиган ҳуқуқий ҳужжат устида иш олиб боряпмиз. Бу ҳужжатларда ўзаро мажбуриятлар, шу билан бирга, ўзаро кафолатлар ҳам аниқ бўлиши шарт.

Шуни таъкидлаш керакки, бизнинг бу масала бўйича принципиал ёндашувимиз Америка Қўшма Штатлари Пре-

зиденти Буш жаноблари билан телефонда бўлган мулоқотда, мудофаа вазири жаноб Рамсфелд билан бўлган бугунги суҳбатда аниқ баён этилди.

Яъни, бизнинг позициямиз қуйидагича:

1. Мамлакатимиз ҳаво ҳудудини Америка Қўшма Штатларининг ҳарбий ҳаво кучлари учун очиб бериш.

2. Ҳар икки мамлакат хавфсизлик идоралари ўртасида ўзаро маълумот ва ахборот алмашувини йўлга қўйиш.

3. Ўзбекистон ҳудудида жойлашган битта ҳарбий аэродромга Америка Қўшма Штатларининг транспорт самолёт ва вертолётлари қўниши учун рухсат этиш. Бу самолёт ва вертолётларга хизмат кўрсатадиган америкалик мутахассислар, техник ходимлар фаолияти учун тегишли шароит яратиб бериш. Биз бу аэродромни бутунлай уларнинг ихтиёрига бераётганимиз йўқ. У ерда ўзимизнинг ҳарбий самолётларимиз ҳам қолаверади.

4. Америка Қўшма Штатларининг бу самолёт ва вертолётларидан фақат қидирув-қутқарув ишларини амалга ошириш ва гуманитар мақсадларда фойдаланилади. Улар оз сонли бўлиб, фақат транс-

порт — юк ташийдиган самолёт ва вертолётлардир.

Шунингдек, биз иккита муҳим масала бўйича ўз принципиал қарашимизни баён этамиз:

1. Бизнинг ҳудудимиздан Афғонистонга қарши ердан жанговар операциялар амалга оширилишига йўл қўйилмайди.

2. Бизнинг ҳудудимиздан Афғонистонга қарши бомбали ҳужум операциялари амалга оширилишига розилик берилмайди.

Халқаро терроризмга қарши курашда иштирок этиш борасидаги бизнинг позициямиз ана шундан иборат.

Ўйлайманки, бундай ёндашув давлатимиз манфаатларига ва халқаро ҳуқуқ мезонларига мос келади.

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШМОҚ КЕРАК

Маълумки, шу кунларда Америка Қўшма Штатлари томонидан Афғонистон ҳудудидаги халқаро терроризм ўчоқларини йўқ қилиш мақсадида бошланган амалий ҳаракатлар бутун жаҳон аҳлининг диққат марказида турибди. Бу курашда дунёдаги кўплаб давлатлар, тараққийпарвар кучлар АҚШ билан бирдамлигини баён этиб, уни қўллаб-қувватламоқда.

Бу масала бўйича Ўзбекистон ҳукуматининг позицияси Президент Ислам Каримовнинг шу йил 5 октябрь кuni эълон қилинган Баёнотида батафсил ифода этилган эди.

Ушбу Баёнотда билдирилган фикр ва даъватлар жамоатчилигимизнинг турли тоифа ва қатламларида, бутун халқимизда катта қизиқиш уйғотди. Бу ҳужжат юртдошларимиз орасида қизгин муҳокама қилинмоқда, кўпчилик унга ўз муносабатини билдирмоқда.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг мухбири давлатимиз раҳбари билан суҳбатлашиб, мана шу муҳокамалар доирасида баъзи масалалар бўйича фикр билдиришни сўради.

Куйида ана шу суҳбатнинг қисқача баёни кенг жамоатчилик эътиборига ҳавола қилинмоқда.

Биз юртимизда тинчлик-осойишталик бўлсин, осмонимиз мусаффо бўлсин, деган гапларни дуои фотиҳа каби кўп такрорлаймиз, деди жумладан Президент. Тўғри, тинчлик — Оллоҳнинг буюк неъмати, ҳаммамиз учун ҳам ҳаётимиз асоси, барча орзу-умидларимиз манбаидир. Лекин, “тинчлик бўлсин”, деган мазмундаги сўзларни қайта-қайта тилга олар эканмиз, кўпинча унинг маъно-мазмунини нечоғли теранлиги ҳақида ўйлаб кўрмаймиз. Маъно-мазмунини англамаган сўзнинг эса таъсири ҳам, қадри ҳам бўлмайди. Айниқса, халқаро терроризм деган мудҳиш хавф-хатар остонамиз олдида турган ҳозирги пайтда фақатгина шундай тилаклар билан чекланиш кифоя эмас. Бундай эзгу даъватлар замирида аниқ маъно, ама-

лий ҳаракат бўлиши керак. Ахир, тинчлик-осойишталикни қуруқ ваъзхонлик билан сақлаб бўладими?

Бир ўйлаб кўрайлик, турли давлатлар, турли сиёсий кучларнинг бир-бирига зид бўлган манфаатлари ўзаро тўқнашиб ётган бугунги мураккаб дунёда тинчлик-осойишталикни сақлашга ўз-ўзидан, осонликча эришиб бўладими?

Афсуски, бизнинг онгимизга тинчликни таъминлаш — бу давлатнинг, чегарачи ёки милиция ходимларининг, хавфсизлик идораларининг иши, деган нотўғри тушунча ўрнашиб қолган. Албатта, бу масалага авваламбор мана шу ташкилотлар жавобгар. Лекин, тинчлик-осойишталик ҳар бир инсонга дахлдор бўлган ҳаётий заруратки, уни сақлаш шу юртда яшайдиган ҳар бир фуқаронинг муқаддас бурчи бўлмоғи керак.

Шунинг учун ҳам бутун ҳар биримиз “Тинчлик-осойишталикни, шу мусавфо осмонни асраш учун шахсан мен нима қиляпман, бу йўлда ўз ҳузур-ҳаловатимдан воз кечишга тайёрманми?” деган саволни ўзимизга беришимиз, кундалик фаолиятимизни шу нуқтаи назардан баҳолашимиз зарур.

Масалан, “Ўз уйингни ўзинг асра” деган шиорни олайлик, деди Президент, бугунги кунда мана шу долзарб вазифага барчамиз етарли аҳамият беряпмизми?

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, жойларда бу борада ҳали-ҳануз беғамлик, лоқайдлик, ўзибўларчилик ҳолатларига йўл қўйилмоқда. Ҳолбуки, бир ҳақиқат барчамиз учун аён бўлиши керак: *хушёрлик, огоҳ бўлиб яшаш — бу бир кунлик ёки бир ойлик мавсумий масала эмас, балки кундалик иш, кундалик амалий ҳаракат бўлиши лозим.*

Энг аввало, террорчилик хавфининг жирканч башарасига тик қараб, уни фош этишимиз, бу бало-қазони ўз номи билан аташимиз даркор.

Айрим маҳаллаларда турли уйдирма гаплар, варақалар тарқатаётган, ўғрилиқ, бузғунчилик қилаётган ғаразли кимсаларнинг, дин номидан қабих ният билан даъват юргизаётган баъзи бир бемаза одамларнинг кирдикорларига бепарво бўлиб чидаб юришнинг ўзи бундай қора ниятли кимсаларга кўмак беришдир, деб билишимиз керак.

Афсуски, баъзи одамлар мана шундай бемаъни ишларни кўриб кўрмаслик-

ка олади, бунинг менга бевосита дахли йўқ, деб ўйлайди. Ваҳоланки, бу каби беғамлик қандай аянчли оқибатларга, оғир фожиаларга олиб келиши мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Бу аччиқ ҳақиқатнинг исботини ўз ҳаётимизда ҳам, бошқа мамлакатлар мисолида ҳам яққол кўриб турибмиз.

Шу ўринда бир савол туғилади: биз тинчлик ўз-ўзидан бўлаверади, деган содда, очиғини айтганда, сохта ва зарarli тасаввурдан қачон қутуламиз?

Яна бир тоифа кишилар борки, уларнинг фикрича, гўёки биз Ватанимизни, халқимизни ҳимоя қилиш йўлида қатъият кўрсатсак, разил террорчиларга қарши дунё ҳамжамияти билан биргаликда очиқ курашадиган бўлсак, улар бизга қарши жиҳод эълон қилар эмиш.

Кўрқитиш, дўқ-пўписа қилиш, ҳар хил фитналар уюштириш — террорчиларнинг қуроли эканини яхши биламиз. Лекин одамнинг қаҳру ғазабини кўзгайдиган жойи шундаки, дор остидан қочган, қўли қон бу жиноятчи кимсаларнинг муқаддас динимиз номидан гапиришга нима ҳаққи бор?

Диншунос олимлар, уламоларимиз нега бу масала бўйича ўз фикрини билдирмайди, бу даъватларга ҳам илмий, ҳам диний нуқтаи назардан зарба бермайди?

Жангари тудаларнинг бундай дағдасини, халқимиз таъбири билан айтганда, кўрққан олдин мушт кўтарар, деб аташ кераклигини одамларга тушунтириш зарур эмасми?

Ахир, бир ўйлаб кўрайлик, биз кимиз, кимларнинг авлодимиз? — деди Президент. — Эркин ва фаровон ҳаёт қуришдек асрий орзусига эришиб, зулм-зўравонликдан, қарамликдан эндигина халос бўлган халқимиз мана шу манфур кучлар олдида тиз чўкадимми? Уларнинг ўз бузғунчи ғоялари билан фарзандларимизни ёмон йўлларга бошлашига, ўз ота-онаси, халқи, Ватанига душман қилиб қўйишига томошабин бўлиб қараб турадимми? Йўқ, асло!

Биз буюк ва қаҳрамон аждодларимизнинг ворислари сифатида халқимизнинг, миллатимизнинг шаънини пок асраб яшамасак, бу уларнинг ўлмас руҳи олдида хиёнат бўлмайдами? Акс ҳолда, бизга ишониб, умид кўзини тикиб тур-

ган болаларимиз, невараларимиз олдида ким деган одам бўламиз? Истиқлол йўлида, озодлик йўлида чеккан шунча заҳмат ва машаққатларимиз зое кетмайдими?

Биз тинчлик ва осойишталикни, озодлик ва адолатни юксак қадрлайдиган, тарихнинг барча оғир синовларидан мардона ўтиб, ҳамиша мағрур бўлиб яшашга ўрганган халқимиз, деб таъкидлади Ислом Каримов. Биз — Жалолиддин Мангуберди, Амир Темур сингари буюк зотларнинг авлодлари, ўз она юртимизда озод ва мустақил яшашга ҳақлимиз. Ватанимизни кўз қорачиғидай асраб, элимиз, юртимиз шаънини, ор-номусимиз, қадр-қимматимизни, мунис оналаримиз, аёлларимиз ва қизларимизни ҳимоя қилиб, матонатли миллат, буюк ва жасоратли халқ бўлиб яшашга муносибмиз.

Энг муҳими, қалбимизда ғуруримиз, билагимизда кучимиз бор экан, биз тинчликни ҳимоя қилишга, унга хавф солаётган кучларга қарши курашишга, қаддимизни тик тутиб, бошимизни баланд кўтариб яшашга қодирмиз.

Бизни кўрқитмоқчи бўлаётган ғаламислар шуни билиб қўйсинки, биз ҳеч

кимга бош эгмаганмиз ва ҳеч қачон бош эгмаймиз.

Биз бу гапларни кимларнидир кўрқитиш учун айтаётганимиз йўқ. Бирон-бир давлатнинг ички ишига, эркинлигига дахл қилиш ниятимиз ҳам йўқ.

Бундай ёндашув Афғонистонга ҳам тегишли. Куни кеча эълон қилинган Баёнотда айтилганидек, биз ҳарбий ҳаракатларда қатнашаётганимиз йўқ. Фақат гуманитар ёрдам кўрсатиш ишларини олиб бориш учун кўмак берамиз.

Бизнинг мақсадимиз — дунёнинг барча халқлари билан тенг бўлиб, уларнинг бахт-саодатидан қувониб, улар билан дўст ва ҳамкор бўлиб яшаш. Унибўсиб келаётган фарзандларимизни ҳам мана шу руҳда тарбияляяпмиз.

Мамлакатимиз раҳбари Афғонистон ҳудудига уя қуриб олган экстремистик марказлар террорчиликка қарши қаратилган ҳаракатларни гўёки бутун ислом дунёсига қарши қилинаётган ҳужум деб кўрсатишга уринаётганига эътиборни қаратди.

Одам қиёфасини йўқотган бу калла-кесарларнинг на дини, на миллати бор, бинобарин, уларнинг ислом оламига,

мусулмон дунёсига ҳеч қандай алоқаси йўқ, дея давом этди Юртбошимиз. Ҳаммамиз яхши биламизки, Куръони каримда бировнинг қонини ноҳақ тўкиш гуноҳи азим, дейилган. Ўзини мусулмон деб даъво қиладиган, лекин қилмиши кўпорувчилик, қотиллик, бутун-бутун халқларнинг ҳаётини барбод этишдан иборат бўлган бу манфур тўдаларга ислом дунёси номидан гапиришга ким ҳуқуқ берди?

Ишончим комилки, иймони бутун, иродаси бақувват, буюк аجدодларимиз руҳидан куч ва мадад олиб яшайдиган халқимиз террорчи гуруҳларга қарши дунёдаги барча соф ниятли кучлар билан бирлашиб, ўзининг азму шижоати ва қатъиятини намоён этиб, терроризм деган жирканч иллатни дунё халқлари ҳаётидан бутунлай ўчириб ташлаш ишига ўзининг муносиб ҳиссасини кўшади, деди Ислом Каримов пировардида.

Дарҳақиқат, тинчликни сақлаш, уни мустаҳкамлаш кундалик ишимиз, муқаддас бурчимиз экан, ҳар қайси фуқаро, аввало, ўз вазифасини виждонан адо этиши, шу билан бирга, гаразли мақсадда қилинаётган информацион хуруж-

ларга, уйдирма ва миш-мишларга берилмасдан, содир бўлаётган воқеаларга очик кўз билан қараши, ўз уйи, ўз маҳалласи, шаҳар-қишлоғида осойишталик барқарор бўлиши учун жон куйдириши, мана шу ҳақиқатни чуқур англаб, огоҳлик ва ҳушёрликни ўз ҳаётининг мезонига айлантириши зарур.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ АФҒОНИСТОНДА ТИНЧЛИКНИ ҚАРОР ТОПТИРИШ ЙЎЛИДАГИ ТАКЛИФ ВА ТАШАББУСЛАРИ

Маълумки, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов афғон можаросини тинч йўл билан ҳал этиш, бу жафокаш заминда тинчлик ва барқарорлик ўрнатиш масаласига кўндан буён халқаро ҳамжамият эътиборини қаратиб келади.

Кўйида давлатимиз раҳбарининг ана шу масала бўйича турли анжуман ва йиғилишларда, нутқ ва чиқишларида баён этган фикрлари, олға сурган таклиф ва ташаббуслари эълон қилинмоқда.

1. 1992 йилнинг 10 августида Тошкентда, Маслаҳат кенгаши йиғилишида Президент Ислом Каримов қурилиши кўзда тутилган Термиз — Карочи автомобиль йўли ва унинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий аҳамиятига алоҳида эътибор қаратди.

“2,5 минг километрни ташкил этадиган бу йўл ишга туширилса, нафақат

Ўзбекистон халқи, балки Афғонистон ва Покистонда истиқомат қилаётган минглаб, миллионлаб биродарларимиз учун ҳам янги-янги имкониятлар очилади, янги иш жойлари юзага келади, ҳамкорлигимиз, маданий алоқаларимиз мустаҳкамланди, — деди Ўзбекистон раҳбари. — Халқларимиз янги асрда дунё бозоридан яна ўзларининг муносиб ўринларини эгаллайди”.

2. 1992 йилнинг 13 октябрида, Тошкентда Президент Ислон Каримов ва Афғонистон Ислон давлати раҳбари Бурҳониддин Раббоний томонидан икки кўшни давлат ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш, ҳаво йўллари очиш тўғрисидаги ҳужжатлар имзоланди.

3. 1993 йилнинг 4 мартида Ўзбекистон раҳбари МДХ хорижий мухбирлар халқаро уюшмаси аъзолари билан бўлиб ўтган матбуот анжуманида барчанинг диққат-эътиборини Афғонистон ва Тожикистон фожиаларига, терроризм билан боғлиқ ўткир муаммоларга қаратди. Президент Афғонистонда террорчилар тайёрланаётгани, улар жойларда кўпурувчилик олиб бориши, нотинчлик келтириб чиқаришига урғу бериб, журналистларга *“навбатдаги ваҳшийликка қар-*

ши жамоатчилик фикрини вужудга келтиринг” деб даъват этди.

4. 1993 йилнинг 18 июнида Швейцариядаги “Форум фонд” халқаро иқтисодий ташкилоти IV сессиясида сўзлаган нутқида Ўзбекистон раҳбари Афғонистондаги барқарорликни таъминлаш Тожикистонда барқарорлик ўрнатишнинг омилларидан бири эканини таъкидлаб, Ўзбекистон минтақада ашаддий фундаментализмга асосланган ҳар қандай доктриналарни тарқатишга қатъиян қарши туришини маълум қилди.

5. 1993 йилнинг июлида Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо бўлган давлатлар раҳбарларининг олий даражадаги иккинчи учрашувида Президент Ислом Каримов ўз нутқида иқтисодий ҳамкорликка тўсиқ ва ғов бўлиб турган асосий масала — Афғонистондаги нотинч ва беқарор вазиятга эътиборни қаратиб, муҳолиф кучларни яраштиришга, афғон халқини тезроқ тинч меҳнатга жалб этишга биргаликда ҳаракат қилишга, шу мақсадда Афғонистондаги муҳолиф кучлар, манфаатдор халқаро ташкилотлар, БМТ вакиллари Тош-

кент шаҳрида музокаралар учун йиғилишга таклиф этди.

6. 1993 йилнинг 28 сентябрида БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида Президент Ислом Каримов ўз маърузасида тожик-афғон чегарасидаги танглик ва нарқобизнес муаммосига тўхталиб, мазкур можаро миқёслари ва потенциалли, унинг бутун дунёга хавф солаётгани, келтириб чиқарадиган оқибатлари ҳали тўла англаб етилмаганини қайд этди. Биз ақиданарастлик, экстремизм, террорчилик тамойиллари кучайганидан ташвишдамиз, деди у. БМТни тинчликпарварлик фаолиятини, айниқса, можаролар чиқадиган жойларда тинчлик ўрнатиш фаолиятини янада кучайтиришга чақирди.

7. 1995 йилнинг 12 мартида Копенгагенда ўтган халқаро конференцияда Президент Ислом Каримов Афғонистон ва Тожикистондаги вазиятга жаҳон ҳамжамияти диққат-эътиборини яна бир марта қаратиб, *“бу мамлакатларда ўн миллионлаб одамлар очлик, қашшоқлик, вайронгарчилик шароитида яшамоқда, дея уқтирди, бундай шароит ижтимоий портлаш омили бўлиб, у фақат Марказий Осиё минтақасида эмас, балки бу-*

тун дунёдаги хавфсизлик ва барқарорлик-ни ларзага солишга қодирдир”.

8. 1995 йилнинг 28 августида Бишкекда ўтган туркий тилли давлатлар бошлиқларининг учрашувида Ўзбекистон раҳбари минтақадаги тинчлик ва барқарорликка таҳдид этаётган Тожикистон ва Афғонистондаги можароларга урғу бериб, вазиятни барқарорлаштириш учун ҳамкорликда ҳаракат қилишга даъват этди.

9. 1995 йилнинг 15 сентябрида Тошкентда ўтган Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига доир семинар-кенгашда Президент Ислон Каримов Афғонистон ва Тожикистондаги нотинчлик 60 миллион киши тақдирига салбий таъсир кўрсатаётганини уқтирди, мазкур мамлакатларда қадамбақадам тинчликка эришишнинг амалий тамойилларини таклиф этди.

10. 1995 йилнинг 24 октябрида БМТнинг эллик йиллиги муносабати билан Бош Ассамблеянинг махсус тантанали йиғилишида Президент Ислон Каримов нутқ сўзлаб, Афғонистондаги уруш афғон халқи бошига мислсиз кулфатлар солганини, мамлакат халқаро терроризм

ва наркобизнес манбаи бўлиб қолганини таъкидлаб, Афғонистоннинг ички ишларига ташқи кучларнинг аралашувини бартараф этиш ва қурол олиб киришни тақиқлашни таклиф этди.

“Ўзбекистон кўпгина халқаро тузилма ва компаниялар қўллаб-қувватлаётган, Афғонистон ҳудуди орқали Хинд океани бандаргоҳларига чиқадиган темир йўл. автомобиль коммуникациялари куриш бўйича яхши-яхши лойиҳаларнинг амалга ошишидан манфаатдордир, — дея таъкидлади Ўзбекистон раҳбари. — Бу — миллионлаб афғонларни тинч меҳнат билан банд этиш, янги, нисбатан қисқа коммуникациялар, савдо ва иқтисодий алоқаларни шакллантириш, дунёдаги энг зиддиятли минтақада жуғрофий-сиёсий вазиятни тубдан яхшилаш имконини беради”.

11. 1995 йилнинг 29 декабрида Тошкентдаги дипломатия корпуси раҳбарлари, халқаро ташкилотлар ва хорижий журналистлар билан учрашувда сўзлаган нутқида Президент Ислон Каримов асосий масала сифатида Афғонистон муаммосини кун тартибига қўйди ва

қўшни мамлакатда тинчлик ўрнатишнинг асосий тамойиллари сифатида:

— можарони босқичма-босқич бар-тараф қилиш;

— музокара жараёнида барча манфаатдор томонларнинг иштирок этиши;

— ўзаро ён бериш ва оқилона ўзаро келишув асосида нуқтаи назарларни бир-бирига яқинлаштириш;

— бу жараёнда БМТ, ЕХХТ, Ислом конференцияси ташкилоти ва бошқа халқаро ташкилотларнинг ҳомийлиги ва фаол иштирок этиши;

— мамлакат ҳудудий яхлитлигининг сақлаб қолиниши;

— қандай шаклда бўлмасин, ташқаридан тазйиқ ёки аралашувга йўл қўйиб бўлмаслиги;

— энг муҳими, Афғонистонга қурол-яроғ етказиб беришни қатъиян тақиқлаш зурур эканини таъкидлади.

Ўзбекистон раҳбари БМТ Хавфсизлик Кенгашига мазкур таклифни киритганини маълум қилди.

12. Президент Ислом Каримов 1996 йилнинг 5 июлида дипломатия корпуси раҳбарлари, халқаро ташкилотлар ва хорижий журналистлар билан учрашув-

да Афғонистонда тинчликни қарор топ-тириш бўйича Ўзбекистон илгари сураётган ташаббуслар БМТ, БМТнинг Хавфсизлик Кенгаши, Европа Иттифоқи, АҚШ Конгресси, Эрон ва Покистон раҳбарияти томонидан қўллаб-қувватланаётганини, айти пайтда Афғонистон ҳудудидан ўтадиган нефть-газ қувурлари ва бошқа коммуникациялар бўйича кўп тармоқли лойиҳалар муҳокама этилаётганини маълум қилади. *“Кенг кўламли бу ишлар аҳолини тинч меҳнатга қайтариш учун ҳал қилувчи рағбатли омил бўлишига, мамлакат иқтисодиёти-ни тиклаш учун зарур бўлган дивиденд ва даромадни беришига қатъий аминман”*, деди Ўзбекистон раҳбари ва мазкур лойиҳалар Афғонистон манфаатларига хизмат қилишини таъкидлади.

13. 1996 йилнинг 1 октябрида Президент Ислам Каримов раислигида Миллий хавфсизлик кенгашининг навбатдан ташқари мажлиси бўлиб ўтди. Унда кўшни Афғонистондаги беқарорлик, “Толибон” ҳаракати келтириб чиқараётган ташвишли вазият ва унинг оқибатлари билан боғлиқ муаммолар муҳокама этилди.

14. 1996 йилнинг 4 октябрида Алма-тида Марказий Осиё давлатлари ва Россия Федерацияси делегацияларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон раҳбари Афғонистон бутун дунёдаги ўта хавфли қарама-қаршилик ва портлашлар манбаига айланаётганига эътиборни қаратди. Афғонистондаги кескин вазият, минтақада тинчлик ва барқарорликни сақлаш билан боғлиқ масалалар олий даражада муҳокама этилди.

15. 1996 йилнинг 2-3 декабрида Лиссабонда Президент Ислом Каримов ЕХХТга аъзо давлат ва ҳукумат бошлиқлари олдида нутқ сўзлаб, 54 мамлакат раҳбари эътиборини Ер юзидаги хавфсизликнинг Афғонистон можаросини бартараф этиш билан боғлиқ жиҳатларига қаратди.

16. Президент Ислом Каримов 1996 йилнинг 27 декабрида дипломатия корпуси раҳбарлари, халқаро ташкилотлар ва хорижий журналистлар билан учрашувда Афғонистонда тинчликни қарор топтириш умумтараққиётга хизмат қилишини таъкидлаб, жаҳоннинг бир қанча етакчи мамлакатлари ва трансмиллий компаниялар транспорт йўлла-

ри соҳасидаги кенг кўламли лойиҳаларни амалга оширишга тайёр эканини маълум қилди. *“Бу — Афғонистонни қайта тиклашга, унинг иқтисодий тараққиётига жуда катта амалий ёрдам бўлади”*, деди у.

17. Ўзбекистон раҳбари томонидан БМТ Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида илгари сурилган *Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд яратиш* ташаббусидан келиб чиқиб, 1997 йилнинг 15-16 сентябрида Тошкентда шу мавзуда халқаро конференция бўлиб ўтди. Унда 50 дан ошиқ давлат, 16 та халқаро ташкилот вакиллари иштирок этишди. Конференцияда Президент Ислом Каримов қатнашди ва нутқ сўзлади. 9 декабрь куни БМТ Бош Ассамблеясининг 52-сессиясида *“Марказий Осиёда ядро қуролидан холи ҳудуд яратиш”* тўғрисида резолюция қабул қилинди.

18. 1997 йилнинг 22-25 сентябрида Тошкентда ЕХҲТ доирасида *“Марказий Осиё ва Кавказда минтақавий хавфсизлик, сиёсий ва иқтисодий, ижтимоий ва инсонпарварлик масалалари”* мавзуида халқаро семинар ўтказилди.

19. 1997 йилнинг 27 декабрида Тошкентда фаолият кўрсатаётган дипломатия корпуси раҳбарлари, халқаро ташкилотлар вакиллари, чет эллик ҳамда республика журналистлари билан бўлган учрашувда Ўзбекистон раҳбари Афғонистонга қурол-яроғ етказиб беришни тақиқлаш ҳақидаги ташаббусни БМТ Хавфсизлик кенгаши, ЕХҲТ, Европа парламенти қўллаб-қувватлаганини, бу уларнинг кейинги қарорларида ўз ифодасини топганини қайд этди. Бу борадаги саъй-ҳаракатлар кўламини кенгайтириш, Афғонистонда тинчлик қарор топгач, бу ҳудудда етакчи мамлакатлар ҳамкорликда транспорт йўллари барпо этиши мақсадга мувофиқ эканини таъкидлади. *“Бу — Афғонистонни қайта тиклашга, унинг иқтисодий тараққиётига жуда катта амалий ёрдам бўлади”*, деди Президент.

20. 1998 йилнинг майида Ўзбекистон ва Россия Федерацияси “Толибон” раҳбариятига ўт очишни тўхтатиш ва ички можароларни томонлар ўртасида тинч музокаралар воситасида ҳал этиш ҳақида таклиф киритди.

21. 1998 йилнинг 30 июлида Ўзбекистон ва Россия Федерациясининг ўт очишни тўхтатиш ва ички можароларни музокара воситасида ҳал этиш ҳақидаги таклифини “Толибон” раҳбарияти рад этгач, БМТ Хавфсизлик Кенгаши Афғонистонда ўзаро урушаётган томонларга ўт очишни дарҳол тўхтатиш ва музокаралар бошлаш талаб этилган Баёнот қабул қилди.

22. 1998 йилнинг 28 августида Президент Ислом Каримов Олий Мажлис сессиясида Афғонистонда тинчлик ўрнатиш ва ички можарони томонларнинг ўзаро музокараси воситасида бартараф этиш юзасидан аниқ-равшан таклифларни илгари сурди. Унда: *биринчидан, жанговар ҳаракатларни тўхтатиш; иккинчидан, ташқаридан таъсир ўтказишга, Афғонистоннинг ички ишларига аралashiшга барҳам бериш; учинчидан, Афғонистонга қурол-яроғ етказиб беришни қатъиян тақиқлаш; тўртинчидан, мамлакатдаги барча миллий-этник ва ҳарбий-сиёсий гуруҳлар вакилларида иборат ҳукумат тузиш; бешинчидан, тинчлик ўрнатиш жараёнида барча манфаатдор мамлакатлар, энг аввало, Афғонистон-*

га қўшни давлатларнинг фаол иштирок этиши кўзда тутилган.

23. 1998 йилнинг 28 августида *“Афғонистондаги воқеалар муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Баёноти”* қабул қилинди.

24. 1998 йилнинг 28 августида БМТ Хавфсизлик Кенгаши афғон можаросини ялпи сиёсий ҳал этиш тамойилларини белгиловчи Резолюция қабул қилди.

25. 1998 йилнинг 21 сентябрида БМТ котибияти биносида Президент Ислом Каримов ташаббуси билан ташкил топган “6+2” гуруҳи — Хитой, Ўзбекистон, Покистон, Эрон, Туркменистон, Тожикистон ҳамда АҚШ ва Россия Федерациясининг ташқи ишлар вазирлари даражасидаги биринчи учрашуви бўлиб ўтди. Унда “Толибон” ҳаракатидан жангу жадал ва хунрезликларни тўхтатиши, томонлар ўртасида ўзаро музокараларни бошлаши талаб этилди.

26. 1998 йилнинг 12 октябрида *“Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси Президентларининг Афғонистондаги вазият муносабати билан Қўшма баёноти”* қабул қилинди.

27. 1999 йилнинг 19-20 июлида Тошкентда БМТ шафелигида “6+2” гуруҳининг Афғонистонда тинчликни қарор топтириш, вазиятни барқарорлаштириш масалаларига қаратилган навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди. Унда гуруҳга аъзо мамлакатлар делегациялари, БМТ Бош қотибининг Афғонистон бўйича махсус элчиси иштирок этди.

Тошкент учрашувининг очилиш маросимида Президент Ислон Каримов қатнашди ва нутқ сўзлади. *“Бугунги Афғонистон ва унинг атрофида юз бераётган халқаро терроризм муаммолари ҳам, наркотик моддаларни тарқатиш ва қурол-яроғ савдоси муаммолари ҳам, тобора таҳдидли тус олаётган исломни радикаллаштириш жараёнлари ҳам жаҳон жамоатчилигини ташвишга солмай қолмайди”*, деди Ўзбекистон раҳбари. Шунингдек, у Афғонистон жамиятининг тинч ҳаёт йўлига қайтиш жараёни шошма-шошарликсиз, босқичма-босқич амалга оширилиши, мамлакат тараққиётнинг қайси йўлидан боришини халқнинг ўзи белгилаши, *Афғонистонга кенг кўламли инсонпарварлик ҳамда молиявий ёрдам кўрсатиш бўйича халқаро дастур*

ишлаб чиқилиши лозим эканини алоҳида таъкидлади. Шунингдек, БМТ Бош Ассамблеясининг Афғонистон бўйича махсус сессиясини ўтказиш, мазкур мамлакатда тинчлик ўрнатиш бўйича яқунловчи битимларнинг халқаро ҳам-жамият томонидан эътироф этилиши билан боғлиқ таклиф киритилди.

Учрашув якунида *“Афғонистондаги можарони тинч йўл билан бартараф этишнинг асосий тамойиллари тўғрисида”* Тошкент Декларацияси, шунингдек, Афғонистон ва минтақавий хавфсизлик масалалари бўйича бошқа ҳужжатлар имзоланди.

28. 1999 йилнинг 28 июлида Нью-Йоркда БМТ Хавфсизлик Кенгаши мажлисида “6+2” гуруҳининг Тошкент учрашуви якунлари муҳокама этилди ва бу — афғон можаросини сиёсий йўл билан ҳал этиш борасидаги муҳим қадам сифатида юксак баҳоланди.

29. 1999 йилнинг 20 августида *“Гиёҳвандлик воситалари ва психотрон моддалар тўғрисида”* Қонун қабул қилинди.

30. 1999 йилнинг 18 ноябрида ЕХХТ-нинг Истанбул саммитида Президент Ислам Каримов нутқ сўзлаб, *халқаро*

терроризмга қарши кураш марказини ташкил этиш масаласини кескин тарзда кун тартибига қўйди. “Мазкур марказнинг вазифаси — фақат терроризмнинг ўзи билан эмас, балки уни қўллаб-қувватлаётган, қурол-яроғ ва маблағ билан таъминлаётган, жойларга жўнатаётган марказларга қарши курашни мувофиқлаштиришдан иборат бўлиши даркор”, дея уқтирди Ўзбекистон раҳбари.

31. 2000 йилнинг 22 январида Олий Мажлиснинг биринчи сессиясидаги маърузасида Президент Ислон Каримов *хавфсизликнинг бўлинмас ва яхлитлиги ҳақидаги бош принципга таянган ҳолда террорчиликка қарши кураш бўйича халқаро марказ барпо этишга оид Ўзбекистон ташаббусини амалга ошириш борасидаги ишларни янада кучайтириш масаласини илгари сурди.*

32. 2000 йилнинг 8 сентябрида БМТ Бош Ассамблеясининг “Мингйиллик саммити”да Президент Ислон Каримов нутқ сўзлаб, жаҳон ҳамжамияти эътиборини яна бир бор Афғонистон билан боғлиқ муаммоларга, бу ҳудуд халқаро

терроризм ва наркобизнес манбаига ай-
ланиб бораётганига қаратди.

*“Афғонистон билан чегарадош ҳудуд-
лар, биринчи навбатда, Марказий Осиё
давлатлари юзлаб тонна опиум ва геро-
инни, асосан Европа ва Шимолий Аме-
рика мамлакатларига олиб чиқиш учун
энг қисқа ва қулай йўлларга — кори-
дорларга айланмоқда, — деди у. — Шу
биргина мисолда замонамиз воқелиги-
нинг икки мудҳиш ҳодисаси — халқаро
террорчилик ва наркобизнес ўзаро чир-
машиб бораётганини кўришимиз мум-
кин”.*

Ўзбекистон раҳбари жаҳон ҳамжами-
ятини XXI аср вабосига қарши ҳамкор-
ликда курашишга ундади.

33. 2000 йилнинг 19 октябрида Тош-
кентда *“Марказий Осиёда хавфсизлик ва
барқарорликни мустаҳкамлаш. Наркотик
моддалар, уюшган жиноятчилик ва тер-
роризмга қарши курашга биргаликда ён-
дашиш”* мавзуида халқаро конференция
бўлиб ўтди. Унда 70 дан ошиқ мамла-
кат, 40 дан ошиқ халқаро ташкилот ва-
киллари иштирок этишди. Конферен-
ция иштирокчилари Тошкент деклара-
циясини қабул қилишди.

34. 2000 йилнинг ноябрида Тошкентда *“Оммавий қирғин қуроли ишлатиб террорчилик ҳаракатлари қилинган тақдирда танглик вазиятларини бошқариш”* мавзуида халқаро семинар бўлиб ўтди.

35. 2000 йилнинг 15 декабрида *“Терроризмга қарши кураш тўғрисида”* Қонун қабул қилинди.

36. 2001 йилнинг 14 июнида Шанхай Ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарларининг саммитида сўзлаган нутқида Президент Ислам Каримов Афғонистондаги нотинчлик ва беқарорликни бартараф этишга қаратилган қатор ташаббуслар илгари сурилганига қарамай, бу борада бошланган ишлар бугун боши берк кўчага кириб қолганини афсус билан таъкидлади. Бу — нохуш оқибатлар келтириб чиқариши муқаррар, деди Ўзбекистон раҳбари ва шунинг олдини олиш учун *минтақавий хавфсизлик тизимини шакллантириш* таклифини илгари сурди.

МУНДАРИЖА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг оммавий ахборот воситалари учун баёноти	3
Тинчлик учун курашмоқ керак	20
Президент Ислом Каримовнинг Афғонистонда тинчликни қарор топтириш йўлидаги таклиф ва ташаббуслари	30

Ислом Абдуғаниевич Каримов

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШМОҚ КЕРАК

Нашр учун масъул К. БЎРОНОВ
Бадний муҳаррир Т. ҚАНОАТОВ
Техник муҳаррир Т. ХАРИТОНОВА
Мусахҳиҳ Н. УМАРОВА
Компьютерда тайерловчи Е. ГИЛЬМУТДИНОВА

Теришга берилди 01.11.2001 й. Босишга рухсат этилди
06.11.2001 й. Қоғоз бичими 70×90¹/₃₂. “Таймс”
гарнитурасида офсет босма усулида босилди.
Шартли босма т. 1,76. Нашр т. 1,09. 10000 нусхада
чоп этилди. Буюртма № 306. Баҳоси шартнома асосида.

“Ўзбекистон” нашриёти,
700129, Тошкент, Навоий кўчаси, 30.
Нашр № 186-2001.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси
Тошкент рангли босма фабрикасида босилди.
700128, Тошкент, У. Юсупов кўчаси, 86.